

Műcsarnok

Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat hivatalos értesítője

Választmányi ülés 1904 december 9-én.

Jelen voltak: *Forster* Gyula báró elnöklése mellett *Basch* Gyula, *Benkő* Kálmán, *Hausmann* Alajos, *Jendrássik* Jenő, *Kallós* Ede, *Kann* Gyula, *Knopp* Imre, *Kriesch* Aladár, *Lederer* Sándor, *Ligeti* Miklós, *K. Lippich* Elek, *Márk* Lajos, *Náddler* Róbert, *Poll* Hugó, *Révai* Ödön, *Stetka* Gyula, *Telcs* Ede, *Ujváry* Ignác, *Végh* Arthur és *Zala* György választmányi tagok. A jegyzőkönyvet *Ambrozovics* Dezső titkár vezette.

Napirend előtt az elnök meleg szavakkal emlékezett meg *Pucher* József műépítésznek, a Társulat pártfogó tagjának a haláláról és javaslatára a választmány kimondotta, hogy az elhunyt emléket a jegyzőkönyvben is megörökíti és a családhoz részvétiratot intéz.

Az elnök az ülést megnyitván, a jegyzőkönyv hitelesítésére *Kriesch* Aladár és *Végh* Arthur választmányi tagokat kérte föl.

Az igazgatói jelentés fölolvása után a választmány rövid eszmecsere kapcsán köszönettel tudomásul vette a vallás- és közoktatásügyi miniszternek az állami aranyérmek kiadásának a Téli Tárlatokra való áthelyezéséről és egy második állami aranyérem alapításáról szóló leiratait és fölkérte a Társulat összes művészeti szakbizottságait, foglalkozzanak azzal a kérdéssel, hogy lehetne megoldani azt, hogy az összes kitüntetések és díjakat egy és ugyanaz a pályabíróság ítélje oda és erre vonatkozólag az igazgatóság útján terjesszenek javaslatot a választmány elé.

Ezután a választmány a Munkácsy-szobor ügyében fölhatalmazta az igazgatóságot, hogy a szobor fölállítása iránt a szükséges előkészítő lépéseket tegye meg, a szoborra vonatkozó pályázati hirdetést dolgozza ki és jóváhagyás végett terjesse a választmány elé. Ezenkívül fölkérte az igazgatóságot arra is, hogy egy Munkácsynak emelendő síremlék ügyében is tegyen konkrét javaslatot.

A tervezett Lotz-kiállítás és Lotz Károly emlékének a méltó megörökítése tárgyában az igazgatóság által tett előterjesztés kapcsán a választmány mindenekelőtt kimondotta, hogy a család

ama kérésével szemben, hogy a Társulat engedje át a Műcsarnok helyiségeit a családnak egy, Lotz hátrahagyott műveiből rendezendő *kisárolagos hagyatéki kiállítás* céljaira, annál a kegyeletnél fogva, amelylyel Lotz Károly emléke iránt viseltetik, megmarad eredeti elhatározása mellett s a tervezett nagyszabású Lotz-kiállítás eszméjét nem ejti el. Megnyugtatóan azonban megjegyzi, hogy a kiállítás keretében csak a hagyatéki művek eladását engedi meg.

Lotz Károly emlékének méltó megörökítése tárgyában az igazgatóság azt a javaslatot terjesztette a választmány elé, hogy küldjön ki egy Lotz-emlékbizottságot, mely egy Lotznak emelendő emlékszobor költségeinek a beszerzése iránt tegyen javaslatot. A szobor helyéül az igazgatóság a Munkácsy-szoborral együtt a Műcsarnok előtt levő teret ajánlotta. A választmány az igazgatóság javaslatát egyhangulag elfogadta és a Lotz-emlékbizottság teendőivel az igazgatóságot bízván meg, a Társulat nevében a Lotz-szoborra *2000 koronát szavazott meg.*

Végül a választmány az igazgatóság javaslatára fölkérte *Kriesch* Aladár festőművészt és a választmány tagját, hogy a Társulat 1905. évi rendes közgyűlésén Lotz Károlyról emlékbeszédet tartson és hálás köszönettel vette tudomásul a jelenlevő *Kriesch* Aladár abbeli nyilatkozatát, hogy a föladatra kész örömmel vállalkozik.

A báró Forster-féle Vaszary-díj pályabíróságába a választmány titkos szavazás útján a következőket választotta be: *Basch* Gyula, *Bencsúr* Gyula, *Bihari* Sándor, *Dudits* Andor, *Vaszary* János, *Zala* György, *Andrássy* Tivadar gróf, *Forster* Gyula báró és *K. Lippich* Elek.

A Rökk-jutalom pályabíróságába a választmány titkos szavazás útján a következőket választotta be: *Bencsúr* Gyula, *Bihari* Sándor, *Stetka* Gyula, *Ujváry* Ignác, *Zala* György, *Forster* Gyula báró és *K. Lippich* Elek.

Végül *Poll* Hugó javaslatára a választmány kimondotta, hogy a jövő évtől kezdve az eddig rendezni szokott karácsony-ujévi kiállításokat megszünteti.

Választmányi ülés 1905 január 10-én.

Jelen voltak: *Forster* Gyula báró elnöklése mellett *Basch* Gyula, *Benczúr* Gyula, *Benkő* Kálmán, *Bihari*Sándor, *Dudits* Andor, *Dessewffy* Arisztid, *Hauszmann* Alajos, *Hegedüs* Sándor, *Jendrássik* Jenő, *Kallós* Ede, *Kann* Gyula, *Karlovsszky* Bertalan, *Knopp* Imre, *Kohner* Adolf dr., *Lederer* Sándor, *K. Lippich* Elek, *Nádler* Róbert, *Stetka* Gyula, *Szitányi* Géza, *Telcs* Ede, *Ujváry* Ignác, *Wágner* Géza dr. és *Zala* György választmányi tagok. A jegyzőkönyvet *Ambrozovics* Dezső társulati titkár vezette.

Az elnök az ülést megnyitván, a jegyzőkönyv hitelesítésére *Benczúr* Gyula és *Kohner* Adolf dr. választmányi tagokat kérte föl.

Az igazgatói jelentés, valamint a Téli Kiállításon odaitélt díjakról szóló előterjesztés tudomásulvétele után a titkár előadta, hogy százket erre jogosult társulati tag rendkívüli közgyűlés összehívását kérte, melynek egyetlen tárgya *Both* Menyhért és *Tóth* István társulati művész-tagoknak alapszabálmódosító s egy különálló műbíráló-bizottság létesítését célzó indítványa. Ennek kapcsán előterjesztette, hogy az igazgatóság azt javasolja a választmánynak, hogy a közgyűlésnek az indítványt elfogadásra ne ajánlja, s az igazgatóság javaslatának a megokolását egész terjedelmében fölolvasta. A választmány az igazgatóság javaslatát a megokolással együtt egész terjedelmében egyhangulag a magévá tette, és kimondotta, hogy a rendkívüli közgyűlést február hó 12-ére kívánja összehívni.

A tervezett Lotz-kiállítás ügyében a választmány tekintettel arra, hogy a család, bár a kizárólag hagyatéki kiállítás eszméjétől időközben elállott, de olyan kérésekkel fordult a Társulathoz, amelyeknek a teljesítését a Társulat alapszabályai kizárják, az igazgatóság javaslatára kimondotta, hogy így állván a dolgok, visszatér a család eredeti kérésére, és a Múcsarnok összes helyiségeit átengedi a családnak abból a célból, hogy bennük az általuk kontemplált kiállítást a Társulattól teljesen függetlenül és a Társulat minden hivatalos beavatkozása nélkül tetszése szerint rendezhesse. A további részletek megbeszélését a választmány az igazgatóságra bízta.

Ezután a titkár fölolvasta *Szmrecsányi* Miklós dr. nyugalmazott miniszteri tanácsos levelét, amelyben a külföldi kiállítások miniszteri biztos állásáról történt lemondását közli, továbbá előterjesztette azokat az intézkedéseket, amelyeket a Társulat összes művészeti szakbizottságai a le-

mondás következtében szükségeseknek tartottak. A választmány a lemondást a legmélyebb sajnálattal tudomásul vette, és ismételten hálás köszönetet mondott *Szmrecsányi* Miklós dr.-nak eddig kifejtett buzgó és önfeláldozó működéséért. Úgy lévén értesülve, hogy a lemondást a vallás- és közoktatásügyi miniszter már el is fogadta, a választmány céltalannak tartotta azt, hogy kísérletet tegyen abban az irányban, hogy *Szmrecsányi* lemondásának a visszavonására bírja, és így a lemondást legnagyobb sajnálattal tudomásul vette. Ezenkívül az összes művészeti szakbizottságok által foganatosított intézkedéseket jóváhagyólag tudomásul vette.

A titkár ezután előterjesztette az igazgatóságnak a díjkiosztó pályabírószágok egységesítésére vonatkozó javaslatát, amelyet a választmány egyhangulag a magáévá tett, és kimondotta, hogy a javaslat foganatosítás előtt a vallás- és közoktatásügyi miniszterrel is jóváhagyás végett közlendő.

A Munkácsy-síremlék ügyében a választmány az igazgatóság javaslatára kimondotta, hogy a Munkácsy-szoborra begyűlt összegek időközi kamatait, melyek eddig körülbelül 2100 koronát tesznek ki, átengedi a síremlék céljaira és megbízza az igazgatóságot, hogy ennek az összegnek a gyarapítására már most tegye meg a szükségeseknek mutatózó lépéseket és különösen kísértse meg a hozzájárulásra az államot és a székesfővárost fölkérni.

Választmányi ülés 1905 február 23-án.

Jelen voltak: *Forster* Gyula báró elnöklése mellett *Basch* Gyula, *Bárczy* István, *Benkő* Kálmán, *Hegedüs* Sándor, *Kammerer* Ernő, *Kann* Gyula, *Lederer* Sándor, *Márk* Lajos, *Knopp* Imre, *Poll* Hugó, *Révai* Ödön, *Ujváry* Ignác, *Vassary* János, *Végh* Arthur és *Zala* György választmányi tagok. A jegyzőkönyvet *Ambrozovics* Dezső társulati titkár vezette.

A napirend előtt az elnök meleg szavakkal emlékezett meg arról a nagy veszteségről, amely *Menzel* Adolf halálával nemcsak Németországot, hanem az egész művelt világot sújtotta. Fölkérésére a titkár előterjesztette, hogy amint *Menzel* haláláról értesült, azonnal táviratban fölkérte *Paczka* Ferenc Berlinben élő magyar festőművészt, hogy a Társulat részvétét úgy a család, mint az ottani művész-egyesületek előtt tolmácsolja, és az elhunyt művész ravatalára a Társulat nevében koszorút helyezzen. *Paczka* a meg-

bízásban pontosan el is járt és jelentette, hogy a Társulat koszorúját a berlini művész-egyesületek után harmadiknak tette le a ravatalra, és a Társulat nevében úgy a temetésen, mint az ezt követő gyászünnepeken a császár nevében kapott meghívásra résztvett. Hozzátette még levelében azt is, hogy a Társulat részvétele az ottani körökben nagyon jó hatást tett, mert a külföldről a Társulaton kívül csak a bécsiek voltak képviselve. A választmány a titkár előterjesztését jóváhagyólag tudomásul vette, és az elnök javaslatára egyhangúlag kimondotta, hogy Menzel Adolf emlékét a jegyzőkönyvben is megörökíti. Paczka Ferencnek pedig szíves fáradozásáért köszönetet mond.

Ezután az elnök az ülést megnyitván, a jegyzőkönyv hitelesítésére *Ujváry* Ignác és *Végh* Artur választmányi tagokat kérte föl.

Az igazgatói jelentés, és egy a nemzetközi kiállításra és a magyar művészetnek az ezévi külföldi nemzetközi kiállításokon való részvételére vonatkozó miniszteri leirat fölolvastása és tudomásulvétele után, a titkár fölolvasta *Szelényi* Aladár dr. ügyvéd egy levelét, valamint özvegy *Munkácsy* Mihálynénak a levélhez csatolt és elaggott s munkaképtelen művészek valamint ezek özvegyeinek és árváinak a segélyezése céljából tett 200.000 koronás nagylelkű alapítványára vonatkozó alapítólevelét, melynek tartalmát a választmány hálás örömmel vette tudomásul, és egyhangúlag kimondotta, hogy az alapítvány kamatainak a kezelésére a legnagyobb készséggel vállalkozik. Ezenkívül ugyancsak egyhangúlag kimondotta azt is, hogy özvegy *Munkácsy* Mihálynéhoz a nagylelkű alapítványért hálaíratot intéz, *Szelényi* Aladár dr. ügyvédnek, valamint *Kammerer* Ernő miniszteri tanácsosnak, a Szépművészeti Múzeum igazgatójának pedig az alapítvány létesítése körül kifejtett buzgó közreműködéséért hálás köszönetet mond.

Ezután a titkár előadta, hogy a választmány legutóbbi ülésén százkét társulati tag írásban beadott kérésére kimondotta, hogy a *Both* Menyhért és *Tóth* István társulati művésztagek által beadott indítvány tárgyalására 1905 február hó 12-ikére rendkívüli közgyűlés hívandó össze. Időközben az igazgatóság, tekintettel a rendkívüli közgyűlés összehívásának a tetemes költségeire, értekezletre hívta össze a rendkívüli közgyűlést kérő ív aláíróit, hogy meggyőződjék róla, vajjon azok a nem-művésztagek, akik az ívet aláírták, tisztában vannak-e az indítvány tartalmával, s annak tárgyalását csakugyan olyan sürgősnek tartják-e?

Az értekezleten egy kivételével csupa művész elent meg, s így az értekezlet voltaképpen célja illuzóriussá vált. Az eszmecsere kapcsán azonban fölmerült egy közvetítő indítvány, mely szóról szóra megegyezik a beadott indítvánnyal, avval az egy különbséggel, hogy a műbíró bizottság megválasztását nem egyhanem *két évre* kívánja. Az igazgatóság a jelen volt művészek kívánságára beleegyezett abba, hogy az újabb indítványt a társulat művészeti szakbizottságai a „Magyar Képzőművészek Egyesülete“ egy kiküldendő bizottságával együttesen tárgyalás alá vegyék. Ez az együttes ülés meg volt, de sajnos pozitív eredményre nem vezetett.

Az ülés elnöke ugyan előterjesztette, hogy ő és néhány művésztársa indítványt adott be a választmányhoz, a társulati alapszabályok gyökeres átdolgozása iránt, amelynek főbb elvei volnának: a Társulat szervezetének lehető egyszerűsítése és a művészek autonomiájának a művészi ügyek egész vonalán való keresztülvitele, és kilátásba helyezésén, hogy az alapszabályok illetén való módosítását célzó tervezetben a szóbanforgó indítvány intenciói is lehetőleg figyelembe fognak vétetni, kérte a jelen volt egyesületi bizottságot, várja be ennek a tervezetnek az elkészültét, s ha ez az Egyesületet nem elégítené ki, akkor hívassa össze a rendkívüli közgyűlést. Az egyesület küldöttei ebbe nem voltak hajlandók beleegyezni és kérték a rendkívüli közgyűlés összehívását. Az igazgatóság pedig a kérdés eldöntését ismételten a választmány határozatára kívánja bízni.

Rövid eszmecsere után, amelyben *Benkő* Kálmán, *Kann* Gyula, *Márk* Lajos, *Hegedüs* Sándor és *Ujváry* Ignác vettek részt, a választmány kimondotta, hogy miután a Társulat rendes közgyűlésének az ideje is immár közeledik, hogy egyrészt eleget tegyen az indítványt benyújtó művészek óhajlásának, másrészt pedig a Társulatot a rendkívüli közgyűlés tetemes költségeitől megkímélje, a rendes közgyűlés összehívását siettetni fogja, azt lehetőleg *március végére* összehívja és annak napirendjére *Both* Menyhért és *Tóth* István indítványának a tárgyalását is kitűzi. Reméli a választmány, hogy tekintettel arra, hogy ezáltal az indítvány tárgyalása mindössze két, legföljebb háromheti halasztást szenved, ez ellen sem az indítvány benyújtóinak, sem a rendkívüli közgyűlést kérő ív aláíróinak nem lesz kifogása. Kimondotta még a választmány azt is, hogy erről a határozatól úgy *Both* Menyhért, mint *Tóth* István, az indítvány benyújtói értesítendők.

A Jókai-szobor céljaira való adakozásra vonatkozó fölhívás kapcsán a választmány kimondotta, hogy a Társulat titkári hivatalában gyűjtőívet nyit, amelyen a Társulat tagjai a szobor céljára szánt adományukat bejegyezhetik.

Végül a Lipótvárosi Kaszinó levelét, amelyben arról értesíti a Társulatot, hogy a Kaszinó 1000 koronás díját az 1905, 1906 és 1907 évre is megszavazta, a választmány hálás köszönettel vette tudomásul és elhatározta, hogy a nagylelkű elhatározásért a Kaszinó vezetőségének köszönetet mond.

Választmányi ülés 1905 március 14-ikén.

Jelen voltak: *Forster* Gyula báró elnöklése mellett *Basch* Gyula, *Benke* Gyula, *Benkő* Kálmán, *Hegedüs* Sándor, *Kallós* Ede, *Kann* Gyula, *Karlovsszky* Bertalan, *Kohner* Adolf dr., *Márk* Lajos, *Nádler* Róbert, *Poll* Hugó, *Révai* Ödön, *Szlányi* Lajos, *Telcs* Ede és *Ujváry* Ignác választmányi tagok és *Mészáros* Ferenc társulati számvevő. A jegyzőkönyvet *Tolnay* Béni segédtitkár vezette.

Az elnök az ülést megnyitván, a jegyzőkönyv hitelesítésére *Hegedüs* Sándor és *Kallós* Ede választmányi tagokat kérte föl.

Benkő Kálmán igazgató szóbelileg előterjesztett jelentésének a tudomásulvétele után fölolvastatott a választmánynak az ezévi rendes közgyűlés elé terjesztendő jelentése, amelyet a választmány jóváhagyólag tudomásul vett.

Ezután a választmány úgy az elmúlt évi zárószámadásokat, mint az 1905. évi költségelirányzatot jóváhagyólag tudomásul vette és elrendelte, hogy azok a közgyűlés elé terjesztessenek. Ennek kapcsán kimondotta a választmány azt is, hogy az ezévi rendes közgyűlést vasárnap, április hó 2-ikán délelőtt 10 órakor tartja meg a városligeti Múcsarnok tanácskozó termében és a közgyűlés napirendjére *Both* Menyhért és *Tóth* István társulati művésztagnak egy különálló műbíráló bizottság létesítése iránt beadott indítványát is kitézi.

Végül a választmány a *Munkácsy-szoborra* kifrandó pályázat hirdetését az igazgatóság által a művészeti szakbizottságok véleménye alapján előterjesztett szövegezésben a magáévá tette és elrendelte, hogy az mielőbb közzétételük.

Pályázati hirdetés Munkácsy szobrára.

Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat ezennel *nyílt* pályázatot hirdet *Munkácsy Mihály* emléksobrára, amely minden valószínűség szerint a városligeti Múcsarnok előtt levő gyepes térségen fog fölállítatni.

A Társulat a kész szobor nagyságának és anyagának (bronz vagy márvány) a megválasztását teljesen a pályázó művészek tetszésére bízta, csak azt kívánja hangsúlyozni, hogy a szobor kizárólag *Munkácsy* portrait-szobra legyen. A pályázatra beküldendő művek 1—5 méretben készíthetők.

A szobor teljesen készen, a fölállítással együtt 40.000 koronánál többre semmi szín alatt sem kerülhet.

A Társulat díjat nem tűz ki, hanem a kivitelre kiszemelt pályamű alkotóját a megbizással fogja honorálni.

A pályabíróság, amelynek összealkotása iránt a választmány a pályázati határidő lejártáig külön fog intézkedni, nyolc művészből és két nem művészből fog állani. A pályabíróság abban a kérdésben, vajjon a pályaművek közt van-e a pályázat intencióinak megfelelő abszolút művészi becsű vagy sem, végérvényesen dönt. Amennyiben van, a pályabíróság a megbízást saját hatáskörében kiadja. Ha nincs, újabb pályázat lesz kifrandó. Megjegyzendő még az is, hogy a pályázat eldöntésére fölkérendő pályabíróság a döntés előtt előbírálatot fog tartani, amely alkalommal a pályázat komolyságát esetleg veszélyeztető pályaműveket a pályázatból már előre kizárja.

A pályaművek rövid leirással, költségeliránnyal és a pályázó művész nevének és lakásának megjelölésével 1906 január hó 20-ikán déli 12 óráig küldendők be a városligeti Múcsarnokba.

Budapest, 1905 március hó 14.

A választmány.

Apróbb közlemények.

Értesítés a tagoknak. Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat ezen az úton is értesíti tisztelt tagjait, hogy a tagokat évente megillető 20 drb kedvezményes belépőjegyet a kiállítások tartama alatt a kiállítási jegypénztár csakis *reggel 9 és d. u. 4 óra közt* szolgáltatja ki. Délután 5—7 óra közt az említett jegyek a Társulat számvevőségénél kaphatók. (VI., Felső-erdősor 18. I. emelet.) A tagsági jegyek mindkét esetben felmutatandók.

A tagsági sorsolás. Társulatunk ügyvivői hivatala mindazokat a tagokat, akiknek számára az 1905. évi Társulati sorsolás húzásán nyereményérték esett, erről *ajánlott levélben* értesítette. Aki tehát ilyen értesítést nem kapott, annak nyereménye nincsen. Azokat a számokat, amelyekkel tagjaink a sorsoláson résztvettek, titkári hivatalunk még *a sorsolást megelőzőleg* minden egyes taggal közölte.

Szerkeszti **AMBROZOVICS DEZSŐ** titkár.

Kiadóhivatal:

Singer és Wolfner, Budapest, VI., Andrassy-út 10.